

“IL-MILIED — Festa ta’ Sliem u Paċi”

Milied, Paċi u Sliem - tliet kelmiet li mhux li kemm tifridhom minn xulxin. Tiskanta, iżda, li mhux li kemm jiġi ta' linqas Milied wiehed u miegħu jgħib kemm il-paċi kif ukoll is-sliem. Dawn donnhom qegħdin jitbiegħdu mid-dinja li ninsabu fiha. In-nies tixtieq il-paċi, imma ma tistax tiksibha għaliex mhix tftitixiha flimkien ma' Ġesù Kristu. Jidher li qegħdin infittxu l-Paċi minghajr Milied jew il-Milied minghajr il-Bambin Ġesù.

Meta thabbret il-Paċi fl-ewwel Milied, dan sar lill-bnedmin ta' rieda tajba. Issa rridu naraw kemm fi żmienna, fid-dinja ta' madwarna, insibux tassew ir-rieda tajba kif fehema Kristu u kif habbruha l-qtajja' ta' l-anġli ferhana f'dak l-ewwel Lejl Qaddis. Ma nafx kemm hemm rieda tajba fejn min jahkem ma jirrispettax ix-xewqa tal-popli li jmxexxi, fejn il-libertà tinsab maħnuqa, fejn flok ir-raġuni taħkem il-qawwa tal-poter. Ma jidher li t-tellieqa sfernata, bla rażan għall-produzzjoni u stazzjonar ta' missili nuklejari tista' b'xi mod issejgħiha riedha tajba. Ir-rieda tajba titlob umiltà biżżejjed biex wiehed jistma lil haddiehor daqsu nnifsu, jirrispettah u jagħtih kull għajjuna.

Biex f'dal-Milied li ęej fuqna jkollna l-Paċi fostna, l-ewwel haġa meħtieġa hija li f'isem it-Tarbija ękejkna ta' Betlem, nersqu iktar lejn xulxin, ninsew dak kollu li jifridna u nuru rieda tajba ta' mħabba u ħniena ma' kullhadd. Dak li jifridna tista' tkun l-għira, il-pika il-politika, kwistjonijiet familjari u tant u tant problemi li jinqalgħu minn żmien għal żmien, xi drabi minn ęol-hajt. Bil-għajjuna tal-Verb Divin, nistgħu whud minn dawn ninsewhom u naħfru lil min naqasna, oħrajn insulvuhom jew ta' lanqas flimkien nippruvaw inħolluhom filwaqt li nsibu idejali tajbin li jressquqna lejn xulxin.

Kieku nistinkaw naħdmu flimkien u niġbdu haġel wiehed biex insolvu whud minn dawn il-problemi li tant qed ikidduna, ęgur li fil-kuxjenza nħossu l-Paċi u s-Sliem tal-veru Milied. Altrimenti qalbna tkun vojta, nieqsa minn dak il-veru ferħ li hassaw ir-ragħajja ta' l-ewwel Milied. Niesna tal-lum mhumiex jieħdu bis-serjetà l-messaġġ tal-Milied; għal bosta minnhom il-Milied jiġi għal ftit tal-ħin u

mbagħad jerġgħu lura fejn kienu. Hemm bżonn li l-Milied ngħixuh is-sena kollha; inkella nkunu niġbħu lil dawk in-nies li l-poeta Anton Buttigieg isemmi fil-poeżija tiegħu “Il-Milied”.

“Nofs il-lejl. . .

mizęęħda ta' tisfir ęej mill-vapuri. . .

Id-dinja tieqaf;

in-nies tbus lil xulxin kollha ferhana. . .

Jiġi l-messaġġ:

‘Alla wera lilu nnifsu

li ffit ragħajja. . .’

Id-dinja

tisma' l-messaġġ,

‘mma wara tkompli ż-żfin, u tibqa' mkebbha

fil-għielt u fil-kburija!’

Ejwew għalhekk ħbieb, intom fejn intom, intom minn intom, nagħmlu sforz ęenwin biex dal-Milied ta' l-1985 iġiblna tassew miegħu l-veru Sliem u Paċi li jibqgħu jsaltnu f'qalb kullhadd sa Milied ieħor. B'hekk il-Milied ma jkun ęie fuqna u haġliena għal xejn.

Kav. Joe M. Attard

Nixtiequ lil kulħadd il-Milied it-Tajjeb

Mill-Hajja fid-Djoċesi. . .

Ta' Kana Jaghluq Ghoxrin

Il-Moviment ta' Kana f'Ghawdex bhalissa qed ifakkar l-Ghoxrin Annversarju mit-twaqqif tiegħu.

Il-Moviment twaqqaf fis-17 ta' Ottubru 1965 primarjament bl-inizzjattiva tas-Sinjura Edmea Tabone u Fr Charles Vella. Tul dan iż-żmien il-Moviment hadem bla serhan fost il-familji Għawdxin u koppji għarajjes bil-għan li joffri formazzjoni nisranija kemm fil-hajja kif ukoll fit-tnejja għaž-żwieġ. Għall-bidu x-xogħol xejn ma kien faċli, iżda bil-mod il-mod l-interess fil-Moviment kiber sewwa u llum il-ġurnata nistgħu ngħidu li l-Moviment huwa wieheh mill-akbar organizzazzjonijiet fi għiritna. Il-holma tad-direzzjoni tal-Moviment issa hija l-bini taċ-Ċentru l-ġdid fi Triq ir-Repubblika, Victoria.

Hamsin Sena ta' mħabba bla waqfien

Avveniment ieħor li qed jiġi mfakkar ukoll din is-sena huwa l-50 Annversarju mit-twaqqif ta' waħda mid-djar oranfanotrofi f'Għawdex - Lourdes Home. Din id-Dar, li tinsab imemxija mis-Sorijiet Dumnikani, fetħet uffiċjalment fl-1935 bil-ġenerożità kbira tas-Sinjorini Guzeppa Debono u Mary Ballucci, il-fundaturi ta' din id-Dar. Sallum 'il fuq minn 500 tifel u tifla ġew imrobija f'din id-Dar. Kif wieheh jista' jimmagina, huma hafna l-problemi li s-Sorijiet Dumnikani jiltaqqu magħhom fit-trobbija ta' dawn it-tfal, l-akbar fosthom, bla dubju, dik finanzjarja. Iżda għall-grazzja t'Alla, il-ġenerożità ta' hafna benefatturi sena wara l-oħra ma tonqos, u ta' sikwit l-Istitutt jastru diversi għotjiet ta' karità minn kull rokna ta' Malta u Għawdex. J'Alla aktar qlub ġenerużi jkomplu jitqanqlu bl-ghajnunata tagħhom lejn din id-Dar sabiex is-Sorijiet ikunu jistgħu jkomplu għaddejnin bl-opra qaddisa li qed iwettqu ma' tant tfal innocenti.

Sena oħra ta' hidma

L-Azzjoni Kattolika għadha kif fetħet is-sena soċjali tagħha 1985/86 b'Quddiesha Koncelebrata fis-Santwarju Ta' Pinu. L-Asst. Ekklesjastiku Djoċesan, Dun Karm Hilli,

għamel id-diskors ta' merħba fejn heġġeġ lill-membri kollha jkomplu jattendu għal-laqgħat li jsiru ta' kull ġimgħa. L-Azzjoni Kattolika din is-sena għandha President ġdid. Dan huwa is-Sur Emmanuel Saliba li lillu, f'isem il-parroċċa tagħna, nawguraw bosta snin ta' hidma waqt li noffrulu t-talb tagħna.

Għaqda Hbieb tal-Presepu

Għadd ta' dilettanti tal-prersepju dan l-aħhar imexxielhom iwaqqfu l-Għaqda Hbieb tal-Presepu. L-għaqda għandha l-għan li tkabbar l-interess tal-prersepju fost il-familja Għawdxija, tappoġġja x-xogħol tal-artisti u kittieba fejn jirregwardja arteġġjanar u letteratura konnessa mall-prersepju u toħloq relazzjonijiet fuq bażi nazzjonali u internazzjonali ma' enti simili, sew bi bdil ta' aħbarijiet kif ukoll b'pubblikazzjonijiet konnessi ma' xogħlijiet tal-prersepju. L-għaqda, li diġa' kisbet l-għarfien tal-Għaqda Internazzjonali tal-Presepi: Universalis Foederatio Praesepistica, għandha l-hsieb li 'l quddiem torġanizza korsijiet u lectures konnessi mall-bini tal-prersepju u tteħa' wirja permanenti ta' prersepji. L-ewwel President tal-Għaqda huwa s-Sur Joseph Galea.

Rock Opera Għawdxija

"Gwanninu" huwa l-isem ta' Rock Opera ġdida li l-kumpanija tal-palk Don Bosco qed tipprezenta matul dan ix-xahar. Ir-Rock Opera titratta dwar il-hajja tal-fundatur tas-Salesjani, San Gwann Bosco u qed tiġi mtella' fl-okkażjoni tas-Sena Internazzjonali taż-Żgħażaġ u s-Sena Ewropea tal-Mużikà. Il-mużika originali ta' "Gwanninu" inkitbet miż-żgħażuġ promettenti Għawdxij Stephen Attard waqt li Colin Attard (hu l-kompożitur) kellu f'idejhi il-ko-ordinazzjoni mużikali. Ir-Recording tal-mużika sar fl-Istituto tal-Media Centre (Catholic Institute) taħt id-direzzjoni ta' Mro Joseph Vella. "Gwanninu" hija bla dubju biċċa xogħol kbira tal-palk li hadd m'għandu jitlef.

Mistoqsija u Twegiba

Minn din il-harġa sejrjn nibdew nallokaw rokna żgħira minn din ir-rivista sabiex fiha nwasallukom xi tagħrif fil-qosor dwar suġġetti ta' interess ġenerali. Dan it-tagħrif se jaślilkom permezz ta' tweġiba li tingħata għal mistoqsija waħda li ssir ta' kull darba. Il-mistoqsijiet li jsiru mhux neċessarjament jirrigwardjaw suġġetti reliġjużi ta' kull darba, iżda xi minn daqqiet ikunu jitttrattaw ukoll aspetti soċjali, kulturali, folkloristiċi, storiċi u oħrajn. Illum se niġthi din ir-rokna b'domanda dwar l-episkopat fid-djoċesi t'Għawdex mill-1864 l'hawn.

Mistoqsija:

Meta twaqqaf id-Djoċesi t'Għawdex u min kienu l-Isqafijiet li kellna s'ssisa?

Twegiba:

Għawdex sar Djoċesi fis-16 ta' Settembru 1864. Is-seba' isqafijiet li kellna kienu;

Mons. Mikiel Buttiegieg (1864 - 1866)

Mons. Anton Grech Delicata (1867 - 1877)

Mons. Pietru Pace (1877 - 1889)

Mons. Giov. M. Camilleri (1889 - 1924)

Mons. Mikiel Gonzi (1924 - 1944)

Mons. Giuseppe Pace (1944 - 1972)

Mons. Nikol Cauchi (1972 -)

INGHAQDU FIŻ-ŻWIEĠ NISRANI

29.9.85

Dr. Joseph Galea u Frances Said

DAHLU QABILNA FL-ETERNITA

29.9.85 Salvu Cachia

31.10.85 Rita Ballucci

CHRISTMAS BAZAAR

Fiċ-Ċentru tal-Parroċċa

organizzat mil-Ladies Society

3 u 4 ta' Diċembru 1985

FESTI ĊINKWANTENARJI F'TA' PINU

Fis-Santwarju Nazzjonali Ta' Pinu din is-sena ġie mfakkar eghlu il-50 sena mill-Inkronazzjoni tax-xbieha mirakoluza tal-Madonna b'ghadd ta' celebrazzjonijiet. Dawn iċ-ċelebrazzjonijiet fethu l-Hadd 28 ta' April b'funzjoni speċjali mmexxija mill-Kapitlu Metropolitan u issoktaw minn ġimgha għall-ohra bis-sehem tal-kapitli ta' Vittoriosa, Senglea, Cospicua, Rabat, Birkirkara, San Pawl tal-Belt, Nadur, Xaghra, San Ġorġ u l-Kattidral. Matul l-Erbgħat kollha l-quddiesi ta' filgħaxija ġiet organiżżata minn gruppi ta' żgħażaġh rappreżentanti tal-parroċċi t'Għawdex. Il-Hadd 21 ta' Lulju l-President tal-Akkademja Pontifiċja Marjana, Patri Paolo Melada O.F.M., mexxa Konċelebrazzjoni flimkien mar-Retturi tas-Santwarji Marjana ta' Malta u Għawdex.

Il-festi għalqu l-Hadd 27 ta' Ottubru u l-hadd-okkazzjoni ġie mistieden l-Eminenza Tiegħu l-Kardinal Sebastiano Baggio, li quddiem folol kbar ta' nies miġbura ġewwa s-Santwarju, mexxa Konċelebrazzjoni Solenni flimkien ma' Mons. Isqof Nikol Cauchi u numru kbir ta' saċerdoti tad-djoċesi.

Sadattant thabbar li b'ħala tifkira ta' dan iċ-Ċinkwantenarju, twaqqaf Prayer Group bl-isem "Madonna Ta' Pinu". Permezz ta' dan il-Prayer Group huwa ttnam li jitnisslu bosta vokazzjonijiet sabieħ mar-ras ta' Ommna Marija jitpoġġew mhux deheb u ġawhar, iżda **erwieh qaddisa** li jjeżnuha mhux f'din id-dinja imma anke fis-sena pajiżna.

Il-Laqqgħat tal-Prayer Group 'Madonna Ta' Pinu' isiru kull raba' Hadd tax-xahar bejn id-9.30 a.m. u l-11.30 a.m.

L-Eminenza Tiegħu l-Kardinal S. Biaggio jidher jiffirma l-Visitors' Book waqt zjara qasira li għamel lil-Knisja Bazilika tagħna

ULIED ĠODDA FIL-PARROĊĊA

21.9.85

BENJAMIN iben George Pavia u Roseabelle nee Buttigieg

22.9.85

GEORGE MARIO iben Bernard Muscat u Maria nee Micallef

28.9.85

MARK iben Martin Vassallo u Mary Rose nee Micallef

29.9.85

NEVILLE iben Loreto Galea u Josephine nee Galea

4.10.85

MARVIC iben Raymond Gała u Maria nee Azzopardi

5.10.85

RITTENNE bint Mario Farrugia u Maria nee Farrugia

6.10.85

GEORGIANA bint Anthony Xuereb u Mary Grace nee Mizzi

13.10.85

SUE ELLEN bint Raymond Mizzi u Georgina nee Cassar

S'Hawn waslet il-Familja Maltija

"Qed jidhlu 10 każijiet ġodda ta' separazzjoni kull ġimgha fil-Qrati ta' Malta" qalina Patri William Axiac, OFM.Cap. f'konferenza li ta f'Ottubru fit-Teatru Astra. "**Hafna żweġijiet qed jirkissru wara biss xahar, sitt xhur jew sena ta' ħajja miżżewġa**".

• **INTOM ŻGHAŻAĠH**, going steady jew għarajjes, qisu li tiegħu formazzjoni tajba bi thejġija għaž-żweġ sabieħ il-quddiem ma tghaddux minn dan l-infern.

• **INTOM ĠENITURI**, araw li wliedkom jiegħu l-formazzjoni xierqa bi thejġija għaž-żweġ minn kmieni biex b'hekk għada pitgħada ma jaqgħux fid-diżastru li semmejna fuq.

Għal dan li skop, il-Parroċċa tagħna, mgħejjuna minn xi koppji bhalkom, ser torganiżza sensiela ta' laqgħat fis-Sala taċ-Ċentru Parrokkjali. L-ewwel laqgħa se ssir nhar il-Ġimgha, 15 ta' Novembru, 1985.

INHEĠĠUKOM TIĠU U ĠĠIBU KOPPJI OHRA MAGħKOM.

Hajjtna għandha gost, idejali, raġuni, jew hajjtna għadha vojta?

- x'hemm iżjed vojti minn żewġ nisa jpaċċu għal hin twil fuq dik u fuq l-ohra?
  - x'hemm iżjed vojti minn żewġ irġiel jippikaw bejniethom u jiggjieldu fuq il-punt li hadd ma jrid iċedi?
  - x'hemm iżjed vojti minn reliġjon ibbażata fuq fitt devozzjonijiet u festi imma mbagħad mingħajr il-qaiba ta' l-impenn shih ma' Ġesu fl-imhabba lejn l-ohrajn?
  - x'hemm iżjed vojti minn koppja li għandhom dar ma jonqosha xejn imma mbagħad ma jafux jiddjalogaw flimkien; jeżistu biss it-tisbit u l-aghjat?
  - x'hemm iżjed vojti minn dik il-mara liebsa dejjem 'chik', imma mbagħad nieqsa minn kull sens ta' ekwilibriju filmod kif tmexxi l-familja, jekk, quddiem il-problemi, ma tohroġx tiftax idejha mal-ġirien, tghajjat kemm għandha nkwieta, imma ma tohlomx - għax lanqas taf - li tipprova tthollhom jew talftronthom?
  - x'hemm iżjed vojti minn koppja miżżewġa li, għaliex mehdija bil-passatemi tagħhom, ma jsibux żmien biex jilgħabu ma' wliedhom żgħar jew biex jisimghu u jinterressaw ruħhom fil-problemi ta' wliedhom żgħażaġh, b'riżultat li l-ulied jafu li d-dar ma hemmx tmexxija, imma li kollox jimxi għal rasu, u allura fl-immaturità tagħhom, japprofitaw kemm jifihlu mis-sitwazzjoni?
  - x'hemm iżjed vojti minn missier, li ma jridx iġid ir-rużarju għaliex irid jara t-television bit-tajeb u bil-ħmieġ tiegħu; jew l-omm li tghid ir-rużarju filwaqt li tibqa' tghaddi l-ħwejjeġ jew thejġi l-ikel; jew aħjar insibu skużi fuq skużi biex ma jgħiduhx għaliex għajjenin. . . għaliex m'hemm x żmien u żmien għal ħwejjeġ ohra nisbu?
- Jekk hajtek hi vojta, għax ma tpoġġix lil Kristu f'ha?**

"IL-BELT VICTORIA"

Revista ta' kull xahrejn

Uffiċċju Editorjali: Centru Parrokkjali San Gorg,
Triq Karifa — Victoria, Għawdex.

Tel: 556377

EDITORJAL

IŻ-ŻMIEN ITIR

Is-sena fis riesqa lejn tmiehma. Ftit ġimgħat oħra u tkun għaddiet! U magħha tkun għarret tant għajjet, tant esperjenzi soċjali u ndividuali, tant hajjet ta' bnedmin. Din hi l-10għika taż-żmien u ta' l-istorja: Kollox iġhaddi! Kollox jintemm!

U hekku li din is-sena - li għal dawn l-aħħar hđax-il xahar ilha tterraq, daqqa hafifa u daqqa magħfusa bit-toqol ta' għajjetha - tgħaddi wkoll u tintemm. Magħha tixjeh is-Sena Internazzjonali taż-Żgħażaġh u tiskot, ukoll, is-Sena Ewropea tal-Mużika. U, intant, jasal il-Milied u jgħaddi, jspicċa Diċembru u jiżbokka Jannar, u niffestegġjaw il-bidu tas-Sena Ġdida bl-awgurji klassiċi tal-hena u s-sliem.

Quddiem din ir-realtà taż-żmien, li donnu ħin bla waqt isir memorja effimera, ta' min jieqaf u jahseb: Din is-sena li dalwaqt tasal fi tmiehma, **swietli għal xi haġa lili?** Il-proponimenti li għamilt fil-bidu tagħha, u minn żmien għal żmien ma tulha, **wettaqthom?** L-esperjenzi li għaddejt minnhom u l-għajjet li sawru l-hajja tiegħi din is-sena, **lili għenuni biex nikber** fl-umanità tiegħi u biex nimmatura fil-hajja ta' fidi tiegħi? Għax, ikun mormi ż-żmien li ngħaddu u jkun mohlija s-snin li ngħixu jekk ahna ma' tulhom ma nikbrux bhala bnedmin u bhala nsara! Għalhejn ikunu s-snin ta' hajjinta jekk ma nkunux saħħahna fina l-virtutiet naturali bhalma huma dawk ta' l-onestà, tal-ġustizzja, tal-prudenza, tal-hlewwa u oħrajn. Mitlufin ikunu jekk ma nkunux nissilna fi qlubna u f'ruħna għieruq għoda mill-virtutiet soprannaturali tal-fidi, tattama u ta' l-imħabba nisranija.

Fadal biss ffit ġimgħat sa tmien is-sena kurrenti. Ejjew ma nħalluhomx isiru duħħan! Ejjew nivvalorizzawhom billi naħtu l-opportunità, ckejkna kemm hi ckejkna, li joffruhna, sabiex ninkurunaw il-għajjet u l-esperjenzi ta' dawn l-aħħar hđax-il sena b'egħimejja ta' ubbidjenza u fedeltà lejn Alla, ta' ġustizzja u mħabba mal-proximu u ta' rġulija u onestà magħna nfusna.

Hekk, mhux biss inkunu qed nikbru quddiem Alla, imma nkunu wkoll qed nagħmlu l-aħjar thejija għall-festi tal-Milied li resqin u għall-bidu tas-sena l-ġdida.

aħseb fit . . .

- Impo rrtanti li jkollok mira tajba fil-hajja; u daqshekk ieħor huwa mportanti li tkun taf metá għandek tiġbed il-grillu.
- Ilda minn fejn int, imma tibqax fejn int.
- Jekk ma titlaqx ma tasal imkien.

IL-GHANJA

TAL-MILIED

*Iftħu qalbkom għall-għanja
Ta' dan il-jum sabih,
Il-jum li bih tinkesa
Din l-art b'kull sebh u gjeħ.*

*Fis-sema ta' l-imħabba,
Miżgħud kollu kewkbiet,
L-isbaħ li tididi fosthom
Hi l-kewkba tal-Milied.*

*Ġo grotta ckejkna ckejkna,
Għamara tal-faqajrin,
Tfajjel sabih tas-Sema
B'idejħ it-tnejn ckejknin,*

*Qiegħed isejjaħ fejnu
Bil-hlewwa lil kulhadd;
Sejħa li d-dinja qabel
Ma kienet semgħiet qatt:*

**Ejjew, ejjew, għal għandi
Qalb waħda u mxeikin,
Ikoll intom uliedi,
U aħwa ta' xulxin.*

*Għalikom biss ġejt niksah
F'dal-bard u f'dan is-skiet;
Hallejt il-kobar tiegħi,
U s-saltna tas-smewwiet.*

*Għalikom biss mis-Sema
Ġejt fostkom f'dan il-ħin,
Sirt l-icken fost iċ-ckejkna,
U l-ifqar tal-faqajrin."*

*Din hija s-sejħa helwa
Ta' Betlem minn gos-skiet
Qiegħed jagħmel lid-dinja
Dat-Tfajjel tas-smewwiet.*

*Min jista' jibqa' biered
Għal dan il-kliem sabih?
Min jista' qatt quddiemu
Iwebbes qalbu shiħ?*

*Ninsew il-lum immela
Kull hemm, dwejjaq u ġlied;
Jinzel mis-sema fuqna
Il-hena tal-Milied.*

Gorg Pisani

Il-Milied mhux fil-25 ta' Diċembru . . . biss

Il-Milied huwa l-isbah festa tas-sena għax hi l-festa tal-familja. Il-membri ta' kull familja jhossu b'zonn qawwi, aktar mis-soltu, li jingabru flimkien biex jaqsmu l-ferh, biex jibdlu x-xewqat li f'dawn il-granet tal-Milied ifawwru fi qlubhom.

Dawn il-granet fihom seher speċjali għax minkejja li l-familji huma mdawwrin bi problemi kbar, dawn jirnexxilhom iwarrbu dak li jinkwethom u jaljenhom. Iva, għal fit taż-żmien id-djar isiru santwarji ta' hena u paċi. Bil-fors li jinħass dan l-effett, meta tara ahwa jifhem aktar li xulxin, jitolbu għal xulxin, jinsew l-għawg u flimkien jaħdmu biex tirrenja biss l-imħabba, rieda tajba, ix-xewqa li jkunu għajnuna għal xulxin.

Sentimenti nobbli bħal dawn kienu jimlew il-qlub tal-familja tagħna ta' hafna snin ilu. U kieku ma kienux imheggin minn dawn is-sentimenti, fors ahna illum ma konniex nistghu ngawdu l-ġid spiritwali li qed niksbru fi żmienna:

Halli qlubna u djarna jkunu jixbhu l-grotta ta' Betlem. Inħarsu sew lejn il-grotta. . . lokal minsi, lejla xitwija, faqar kullimkien, dalma, hemda, fin-nofs maxtura ekejkna. F'dik il-maxtura hemm tarbija tat-twelid. Tarbija divina. Betlem saret iċ-ċentru tad-dinja, il-lejla mudlama inbidlet f'dija tal-għaġeb, il-hemda tinkiser b'ghana ferriehi. Mill-istess għar feġġ dawl ġdid, inxtered il-ferh u bdiet tinħass il-hajja. Għax Ġesù twieled, Ġesù huwa l-veru dawl, l-unika ferh, u l-istess hajja.

Hekk iridu jkunu qlubna u djarna - replika tal-għar ta' Betlem - minn fejn joriginaw id-dawl, il-ferh, u hajja permezz ta' Ġesù Bambin. Ahna ninsabu perswazi li dawn il-grazzji ma jeżistux għalina, jekk ma naħdmux biex Ġesù jitwieled u jgħix fina.

Tajeb li hawn nieqfu ftit u nistaqsu: "Għaliex sentimenti tant tajbin inhossuhom biss fi żmien il-Milied?" Ir-raġuni hija sempliċi. Din il-festa tieqaf mal-25 ta' Diċembru. Hemm b'zonn li nibdew ngħixuh il-Milied. Mil-lum stess nistghu nħossu fina l-ferh tal-Milied avolja għadu l bogħod. Is-sigriet qiegħed hawn - nidraw inhejju qlubna u l-ambjent tal-familji tagħna biex Ġesù jitwieled fostna. Dan ifisser li b'Ġesù dejjem magħna, il-piki jgħibu, il-ġied u l-konfronti ma jibqax post għalihom, il-kliem b'iehor iċedi għall-verità, il-mibgheda tinbidel f'imħabba sinċiera. F'kelma waħda, il-holma ta' għaqda, paċi u ferh issir rejaltà.

Paul Schembri

Bażilika ta' San Ġorġ

ĠIMGHA TA' AĠĠORNAMENT RELIĠJUŻ
Mit-18 sat-23 ta' Novembru 1985

Suġġett: IL-KNISJA 20 Sena Wara l-Konċilju
Vatikan II

KELLIEMI:

Patri William Axiq O.F.M. Cap.

N.B. Matul din il-ġimgħa ssir quddiesha waħda biss filgħaxija. Din tkun fis-6.00 p.m. biex immedjatament wara (6.30 p.m.) tidda l-konferenza L-egħluq tal-Ġimgħa se jsir minn Mons Isqof Nikol Cauchi, li fi-istess okkażjoni se jagħti bidu għall-Viżta Pastorali tal-Parroċċa.

Rokna tal-Ladies Society:

AKTAR ATTIVITÀ

Il-Halbiet marbuta mall-festa titolari ta' San Ġorġ ġabu fit-tmien l-attivittajiet tal-Ladies Society għas-sena 1984-1985.

Wara l-waqfa tal-vaganzi tas-sajf, l-għaqda tan-nisa tal-Parroċċa, u l-ewwel attività, ta' karattru rikreattiv u filantropiku kienet Harġa għal Malta. Din ġiet organiżżata nhar il-Hamis 5 ta' Settembru. Fost l-oħrajn, il-ġitanti tal-parroċċa żaru d-Dar tal-Provvidenza fejn hadu sehem f'quddiesja ċelebrata minn Fr. Joseph Farrugia, Chaplain tal-L.S. Waqt din il-quddiesja saret ġabra b'risq id-Dar, li laqhet is-somma sabiha ta' Lm70. Din is-somma, flimkien ma' xi kontribuzzjonijiet oħra privati, ġiet ipprezentata lil Mons. Mikiel Azzopardi, Direttur tad-Dar, minn Mrs Georgina Xerri, President tal-Għaqda.

Nhar l-Erbgha, 23 ta' Ottubru, imbagħad sar l-ewwel Coffee Morning għas-sena 1985-86 fir-Restaurant Ta' Pinu, wara quddiesja li ġiet iċċelebrata fis-Santwarju tal-Madonna. Il-Coffee Morning li jmiss ser isir nhar it-Tlieta 25 ta' Novembru.

Nhar it-Tnejn, 4 ta' Novembru, sar Pellegrinaġġ għal Malta fejn saru żjarat liċ-Cimiterji tal-Addolorata u ta' Wied Għammieq. Fl-istess jum saret żjara wkoll lill-Bażilika tal-Isla fejn tinsab għall-qima l-istatwa mirakoluża tar-Redentur.

Fost l-attivittajiet li l-L.S. qed tippjana għal żmien il-Milied, hemm il-CHRISTMAS BAZAAR, li ta' kull sena jkun tant misteni min-nisa kollha. **Din is-sena l-Bazaar se jsir nhar it-Tlieta u l-Erbgha, 2 u 3 ta' Diċembru fiċ-Centru Parrokkjali.**

Ahna ċerti li bħall-imghoddi dan il-Bazaar ser ikun suċċess. Nittamaw li anke din id-darba nisbu l-koperazzjoni tal-membri tagħna kollha, anke jekk tess dan ikun ifisser xi ftit tas-sagrifiċċju għalikom.

Nawguraw lil kulhadd il-Milied it-Tajjeb!

Rokna għat-tfal

TAQTGHUX QALBKOM!

Gheżiež Tfal,

Kultant tisma' lil xi tifel jew tifla bħalkom jilmonta li hu mhwi kapaci jagħmel xejn u li tfal oħra huma iżjed hafna bravi minnu. B'hekk, tarah jaqta' qalbu u jitlef il-kuraġġ kollu għax jafsew li, jagħmel x'jagħmel, qatt ma jista' jlahħaq ma' tfal oħra shabu.

Tfal, dan m'għandux ikun. Qatt taqtghux qalbkom fil-hajja. Ftakru dejjem li hemm xi hadd li kapaci u jrid jagħtikom l-għajnuna tiegħu biex intom timxu l-quddiem u tkunu kapaci tagħmlu hafna u hafna affarijiet sbieħ u ta' fejda. Dan ix-xi hadd, tfal, mhwi hadd hliief Ġesù, li jfjobbkom ilkoll u lest dejjem li jgħinkom u jwiżinkom f'dak kollu li jkollkom b'żonn.

Halli nġhidlikom storja qasira.

Darba kien hemm tifla li kienet dejjem tgerger li mhwi kapaci għal xejn. Dejjem kienet issewweq qalbha fuq hekk. Jum wiehed, meta kienet id-dar, semgħet il-bieb ta' barra jħabbat. Meta marret tiftah, sabet ma' wiċċha hafna nies minn kull pajjiż tad-dinja jitolbuha l-għajnuna.

"Għandi ġejtu għall-għajnuna?" staqsiethom it-tifla. "Għaliex ma mortux għand xi hadd bravu? Jien m'għandi hila nagħmel xejn!"

Qabez fimar u qalilha: "Hekk tahseb?" U sskotta: "Hares lejja kemm jien annimal taċ-ċajt; widnejja twal, riġlejjja qsar, rasi iebes u jitlagħli u jinżilli malajr. Imma, darba wahda, bosta snin ilu, minn fost l-annimali kollha, raġel għażel lil biex jirkeb fuqi u jien ġarrejtu bil-hlewwa kollha!"

Tfal, nahseb indunajtu min kien dak "ir-raġel" li semma dak il-fimar. iya, qtajtu. Kien Ġesù. Qegħdin taraw, tfal? Ġesù ma jagħżilx lill-għorrief u lill-bravi biex jaqduh. Jagħżel biss lill-umli u lil dawki li għandhom fiduċja fil-għajnuna tiegħu u lesti dejjem biex jagħmlu dak li Huwa jitlob minnhom.

Meta tkunu se taqtghu qalbkom, tfal, ftakru ftit f'din l-istorja ċkejna tal-fimar li tfakkarna li Ġesù jinsab dejjem lest li jagħtina l-għajnuna tiegħu.

Qabel inhallikom, tfal, nawguralkom Milied mill-iżjed hieni u qaddis, u Sena Ġdida mimlija b'dak kollu li tixtieq qalbkom.

Tata
Iz-Ziju Peppi

KALENDARJU 1986

Wasal biex johroġ il-Kalendarju tal-Parroċċa għas-sena l-ġdida 1986. Il-Kalendarju ser jitqassam b'xejn lill-familji kollha tal-Parroċċa matul ix-xahar ta' Diċembru. Xieraq li kull min jista'; jikkontribwixxi xi haġa għall-ispejjeż tal-pubblikazzjoni. Kwalunkwe offerta tiġi apprezzata. Tistgħu tghaddu l-offerta tagħkom lill-Mons. Arcipriet jew lid-distributori tar-Rivista. Niringrazzjawkom bil-quddiem.

DONAZZJONIJET

S. Farrugia (Canada) Lm10; Can Coronato Grima (Gibiltà) Lm2; G. Lanfranco Lm1; N.N. Lm1; Kapp S. Debrincat 50c; F. Galea 50c.

Il-Qima Lejn il-Kuncizzjoni tal-Madonna Hdejn il-Bażilika ta' San Ġorġ u fil-Knisja Tiegħu

mill-Kan. Dun Nikol Vella Apap

— Kappelli hdejn il-Bażilika ta' San Ġorġ —

Hdejn il-Bażilika Monumentali ta' San Ġorġ fil-qedem insibu seba kappelli li fuqhom fil-qosor sejjer nikteb hijel Storiku.

1. Il-kappella tal-Madonna tal-Konsolazzjoni li kienet tinsab 'nel Vicolo della Parrocchiale Chiesa di San Giorgio'. In-Nobbli Federico Saliva (Saliba?) hallielha legat li jinsab fl-atti tan-Nutar Pietru Mannar tat-22 ta' Frar 1531.

2. Santa Marija tas-Sokkors. Kienet tinsab hdejn dik il-Madonna ta' Idrja. Fil-1515 kellha qampiena.

3. Il-Kappella ta' Santa Marija ta' Idrja. Din kienet wieqfa sewwa sew faċċata tal-knisja ta' San Ġorġ. Din il-kappella kienet ipprofonata fl-1657. Flokha fis-sena 1730 nbriet il-Knisja ta' San Ġużepp tas-Suq (tal-Madonna tad-Dawl). Il-festa tal-Madonna ta' Idrja kienet issir fil-25 ta' Marzu, nhar il-Lunzjata.

4. Il-Knisja tal-Kuncizzjoni tal-Warda, fil-hara ta' San Ġorġ, mibnija mill-familja Għawdxija Apap jew kif kienet magħrufa De A papis. Franġiska Fava hallitilha l-imghax fuq mitt skud, biex jitqassmu erbat itmiem hobz tal-qamh f'jum il-festa. Dan il-hobz jitqassam mill-werrieta ta' Fava u b'kemm jiswa tmien skudi. Fis-sena 1746, kien iqassam s-Sur Duttur Gannikol Gauci.

5. Il-Knisja tal-Kuncizzjoni. Din il-knisja wkoll kienet wieqfa fis-suq, hdejn fejn iżjed tard inbriet il-Knisja tad-Dawl u qrib il-hobz tal-Sokkors u ta' Idrja. Lil din il-knisja Salvu Baglio halla fl-atti tan-Nutar Tumas Gauci lejta ta' quddies għal dejjem biex jitqaddes fiha. Il-knisja hija dik li saritilha żjara mill-visitatur Mons Pietru Dusina fl-1575.

6. Il-knisja ta' Santa Katerina. Mis-Sagristija tal-knisja ta' San Ġorġ M. wiehed kien jista' jidhol għall-kappella ta' Santa Katerina V.M. li kienet knisja żgħira mibnija għaliha fuq iż-zuntier kbir ta' l-istess knisja. Din il-kappella kellha xi bini mhollija minn Dun Angelo Mallia kif ukoll mill-kjeriku Anastasi bħal ma jidher fl-atti tan-Nutar Gio-Batta Spilotta tal-11 ta' Ġunju 1614. Din il-kappella fl-1659-1660, ġiet imġarrfa u l-ispazju tagħha ġie nkorporat u jagħmel parti mill-knisja l-għda ta' San Ġorġ. 7. Il-kappella tad-Duluri. Matul il-vista pastorali tal-1618, l-Isqof ra kappella meqjuma lid-Duluri tal-Madonna. Kienet wisq probabbli hdejn il-knisja ta' San Ġorġ. Ftit hu magħruf fuqha, imma din il-kappella turi l-bidu tal-qima lejn l-omm innikta ta' Ġesù.

L-ARTAL TA' SAN PAWL FIL-BAŻILIKA TA' SAN ĠORĠ

Ir-raba artal ifakkar il-Għarqa ta' San Pawl Missierna f'dawn il-Gżejjer u l-Kuncizzjoni tal-Madonna.

Dan l-artal huwa l-aħħar wiehed li ġie imwaqqaf fil-Parroċċa ta' San Ġorġ tant li sa tmien is-sekku 1600 jiġifieri bejn l-1678 - 1630 floku kien hemm il-Fonti tal-Magħmudija. Kien il-Kan. Dun Cassia Magr Arcipriet tal-Kolleġġjata Matrici ta' l-Assunta u Kappillan tal-Knisja Parrokkjali ta' San Ġorġ bejn l-1693 u l-1729 li pprezenta

MARIJA u 8 ta' Diċembru

Fil-Festa tal-Konċipiment Immakulat tieghek inharsu lej u naraw il-kobor li bih ġejt imzejna.

- ALLA L-MISSIER . . . bħala Bintu, tak is-semaw l-art.
- ALLA L-IBEN . . . bħala Ommu, tak ir-rispett u l-ubbidjenza.
- ALLA L-ISPIRTU S-SANTU . . .
Bħala l-Għarus tak qdusija fl-ghola grad.

talba li fiha qal li kienet ix-xewqa tal-poplu li jwaqqaf artal ad unur ta' San Pawl u jagħmel ukoll il-kwadru fil-knisja Parrokkjali ta' San Ġorġ.

Il-permess meħtieġ u mitlub mill-Arcipriet Magri, ingħata mill-Vigarju Ġenerali tad-Djoċesi, Dun Anton Mamo, nhar il-15 ta' Meju 1698 filwaqt li kien qiegħed jagħmel il-vista pastorali fid-Djoċesi ta' Għawdex.

Jidher li l-altar imsemmi ad unur ta' San Pawl ma damx wisq beix jwaqqaf, għax fil-15 ta' Jannar 1699, jew xi data qabel l-Arcipriet Magri għamel supplika oħra li fiha qal li l-artal imsemmi ġie mwaqqaf u jiprovdu bil-kwadru u bl-affarijiet oħra meħtieġa.

IL-KWADRU TA' SAN PAWL BIL-KUNCIZZJONI TAL-MADONNA FII

Il-kwadru ta' San Pawl huwa kwadru eċċellenti u magħruf shih. anzi huwa wiehed mill-aħjar xoghlijiet tal-pittur Zeġbuġi Stefano Crandi.

F'dan il-kwadru nsibu x-xbiha tal-Kuncizzjoni tal-Madonna b'idejha ma xulxin u l-qamar taht riegħeja. Din ix-xbiha sabiha tal-Madonna qiegħda fil-lemin tal-kwadru u San Pawl għarkuptejh. Ma dan il-kwadru nsibu prospettiva sabiha imzejna bi skultura fil-gebel kollha barokka. L-artal huwa tar-rham u kien ġie ikkonsagrat mill-Isqof ta' Għawdex Mons Mikiel Gonzi (1924-1944) fit-3 ta' Meju 1937.

*****

IL-MILIED IT-TAJJEB

Il-festa tal-Milied hija festa ta' ferh u sliem. Dan il-ferh jinħass minn kull klassi ta' nies; mit-tfal, miż-żgħażgħ, mill-kbar u anki mill-morda. Għalhekk ix-xahar ta' Diċembru għandna messaġġ kbir x'niehdu li hafna qed ifittxu bil-herqa. . . il-paċi.

Il-kelma paċi hija kelma sabiħa imma titlob hafna drabi sagrifċċji kbir. X'inhi l-paċi? Fejn tinsab? Qed nahdmu għaliha? Jekk le, kif nakkwistawha? Fi żmienijietna qed iħawwdu l-imħuħ ta' dawk li verament għandhom rieda tajba li jagħmlu dinja aħjar sew in-nies kif ukoll memxejja ta' ġnus. Din il-problema lum saret fenomenu li għalkemm jidher qed isiru sforzi ġenwini biex issolvi ruħha, għad jonqsu dik ix-xi haġa li qed tingħata l-ġenb. Jiena nahseb, is-soluzzjoni tinsab fit-talb li għandni jkollna lil Ġesù Bambin li f'dan ix-xahar infakkrni it-twelid tiegħu. Din il-festa għalina l-Insara għandha sservej għal tibdila kbira spiritwali individuali u ta' qawmien aktar fl-imħabba tal-proxxmu. Il-vera paċi l-ewwelnett għandha tidda fil-qalb ta' kull wieħed u waħda minna u wara li jseħħ dan - permezz tat-talb u l-imħabba lej l-Ewkaristija - nistgħu nqawwu qalbna li raġġi aktar shan u ċari ta' tama għad ifeġġu minn xemx li tiela' fuq l-orizzont ġdid. Għax

fuq kollox il-Milied għalfejn jasal jekk mhux għalhekk? Żgur mhux biex isiru l-parties, ikliet, xorb bla rażan xalar u terbiq ta' flus li jipprofanaw din il-festa; x'jiwsa li wieħed ilissen diskors bħal "Il-Milied it-Tajjeb" jekk f'qalbu ma jifhimx it-tifsir veru tiegħu jew jixrob biex iħossu aktar ferħan u li fil-verità jkun qed jegħreq fid-dwiejaq u l-ħażen tal-qalb?

Il-festi għandhom ikunu għax fuq kollox okkażjoni ta' wirja ta' ferh liema bħalha, iżda għandna nagħmluhom bil-ħsieb ta' spirtu nisrani kif titlob minna l-knisja - l-awtoriti tagħna ikoll. Irridu niftakru li matul is-sena aaktarx l-problemi tal-ħajja jmissuna dawn il-veritajiet kbir. Ta' spiss nonqsu mill-imħabba ta' Ġesù u lejn ħutna l-bnedmin. Irridu niftakru li l-imħabba ta' Ġesù ma kenetx miġnija "fuq klijem biss, imma kliem u fatti." Għalhekk għandna nitheġġu bl-imħabba għaliH u bil-karità għall-proxxmu, speċjalment għal dawk li huma foqra, morda, weħedhom, inkwetati, bla xogħol jew iġħix fid-dnub.

Għaldaqstant, il-koll għandna nħarsu lej l-Milied minn aspett wieħed: li jiġieħna nirrealizzaw kemm hi festa tassew kbira. Ġesù Tarbija jridna nersqu aktar lejH u nkunu miegħU u tiegħU biex b'hekk iġinna nakkwistaw il-paċi vera ta' qalbna.

P. Diego Theuma O.F.M.Kap.

SEHEM FIL-FESTIVAL TAL-MUŻIKA TAL-MEDITERRAN

Żewġ xogħlijiet ġodda tal-kompożitur żagħżuġ Għawdx John Galea ġew magħżula biex jindaquq fil-Mediterranean Music Festival li sar fl-ewwel granet ta' Novembru fil-Greċja u fi Franza. Ix-xogħlijiet li bihom Mro. Galea ippardicipa f'dan il-Festival, sponsorjat mill-Kunsill tal-Ewropa u l-Kumunità Ekonomika Ewropeja, huma "Three Miniatures In Rast" għall-pjanu, u "Folk Song Variations" għall-vjolin u flawt. Flimkien ma Mro. Galea ha sehem ukoll Mro. Carmelo Pace u Mro Charles Camilleri, li bejniethom irrapprezentaw lil Malta f'serata ta' mużika Maltija kontemporanja u folkloristika.

F'dan il-Festival numru ta' speċjalisti u mużikologi organizzaw Seminars u Round Table Discussions fuq karatteristiċi partikolari jew etniċi li spikkaw f'kull biċċa mużika li ndaqget. Seba' pajjiżi Ewropej ippardicipaw fil-Festival flimkien ma' Malta. Dawn kienu Jugoslavia, Ċipru, Turkija, Italja, Spanja, Greċja u Franza. Fl-età ta' 25 sena Mro John Galea diġa' kiseb diversi suċċessi fil-kamp mużikali. Huwa iddistingwa ruħu f'għadd ta' kompożizzjonijiet li kiteb f'dawn l-aħħar snin, u idderieġa bosta kunċerti u operetti.

Attainment għandu f'idej l-it-tmexxija tal-"Chorus Urbanus" tal-parroċċa tagħna. Huwa wkoll l-Assistent Surmest Direttur tal-Banda Cittàdina La Stella.

Lil Mro Galea nifirhulu u nawgurawlu aktar suċċessi fil-ġejjieni.

NILTAQGHU NHAR. . .

DIĊEMBRU:

Il-Hadd 1.

L-Ewwel Hadd ta' l-Avvent. Fl-4.00 p.m. Quddiesa bil-priedka.

L-Erbgħa 4.

Sieġha Adorazzjoni Kommunitarja fis-1.30p.m.

Il-Ġimgħa 6.

L-Ewwel Ġimgħa tax-Xahar.

Il-Hadd 8.

Solennità ta' l-Immakulata Kunċizzjoni. Fit-8.00 a.m. Konċelebrazzjoni Solenni.

It-Tnejn 16.

Bidu tan-Novena tal-Milied. Fis-6.00 p.m. Quddiesa

It-Tlieta 24.

Lejliet il-Milied. Fil-11.30 p.m. Purċissjoni bil-Bambin, priedka tal-Milied minn tfajel u kant ta' Salmi. F'nofs il-Lejl Konċelebrazzjoni Solenni.

L-Erbgħa 25.

Solennità tal-Milied Imqaddes. Fl-4.00 p.m. Pontifkall minn Mons. Isqof Nikol Cauchi.

Il-Ġimgħa 27.

Solennità ta' San Ġwann Appostlu u Evangelista.

It-Tlieta 31.

Festa ta' Silvestru l Papa, Fundatur tal-Lateran. Fil-5.00 p.m. Konċelebrazzjoni Pontifkalli mill-Isqof Cauchi u Kant tat-"Te Deum" b'radd il-ħajr.